

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ταχ. Δ/ση : Α. Παπανδρέου 37
Τ.Κ. - Πόλη : 151 80 ΜΑΡΟΥΣΙ
Ιστοσελίδα : www.minedu.gov.gr
Email : tke@minedu.gov.gr
Τηλέφωνο : 210-344 23 20
FAX : 210-344 32 45
R

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθμός Προτεραιότητας:

25 JAN 2017

Μαρούσι, 25-1-2017
Αρ.Πρωτ. 12134/Φ1 ΕΞ
212900 ΕΙΣ/Π.Ε

ΠΡΟΣ : Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού
Ελέγχου
✓ Τμήμα Ερωτήσεων

ΚΟΙΝ : Βουλευτές κ.κ.
-Κατερίνα Ιγγλέζη
-Χαρά Καφαντάρη
(Δια της Βουλής των Ελλήνων)

ΘΕΜΑ : «Απάντηση στην Ερώτηση
με αριθμό 1893/9-12-2016»

Απαντώντας στην Ερώτηση με αριθμό 1893/9-12-2016, την οποία κατέθεσαν οι Βουλευτές κ.κ. Κατερίνα Ιγγλέζη και Χαρά Καφαντάρη με θέμα «Η κλιματική αλλαγή στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα», σας κάνουμε γνωστά τα ακόλουθα:

Η κλιματική αλλαγή θεωρείται μια από τις σοβαρότερες απειλές για την βιώσιμη ανάπτυξη, με δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον, στην ανθρώπινη υγεία, στη διατροφική ασφάλεια, στην οικονομική δραστηριότητα, στους φυσικούς πόρους κ.α. Για το λόγο αυτό, η κλιματική αλλαγή έχει ενταχθεί με διάφορους τρόπους στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας και προσεγγίζεται παιδαγωγικά με κατάλληλα μέσα ανάλογα με τις ηλικίες των μαθητών. Δεδομένου ότι τα περισσότερα περιβαλλοντικά προβλήματα σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, θέματα όπως η διαχείριση απορριμμάτων ή ενέργειας, το κυκλοφοριακό ζήτημα, η υπερκατανάλωση προϊόντων, οι βιολογικές καλλιέργειες, η βιομηχανική κτηνοτροφία και οι δυσμενείς επιπτώσεις της, το μεταναστευτικό ζήτημα κ.α. έχουν ως θεματικό άξονα την κλιματική αλλαγή.

Μαθήματα στα οποία γίνεται ειδική αναφορά σε θέματα σχετικά με την κλιματική αλλαγή είναι οι Φυσικές Επιστήμες (Φυσική, Χημεία, Βιολογία, Γεωλογία), η Μελέτη Περιβάλλοντος, η Γλώσσα (μέσα από αντίστοιχα κείμενα), καθώς και η Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή και η Πολιτική Παιδεία. Ειδικότερα στον «Οδηγό Διαθεματικών Δραστηριοτήτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης» Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης περιλαμβάνεται Ειδική Ενότητα, Σχέδια Εργασίας και Φύλλα Εργασιών για τους/τις μαθητές/-τριες για την κλιματική αλλαγή (Κεφάλαιο II- 1. Αέρας-Ατμόσφαιρα-Κλιματική Αλλαγή).

Η διδασκαλία για τα θέματα του περιβάλλοντος γίνεται κυρίως με βιωματικούς τρόπους, οι οποίοι προκαλούν ιδιαίτερα το ενδιαφέρον των μαθητών/-τριών και φαίνεται ότι έχουν θετικά αποτελέσματα. Τέτοιες προσεγγίσεις στα σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης προωθούνται μέσα από τις Σχολικές Δραστηριότητες και ειδικότερα από την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση.

Τονίζεται ότι υιοθετήθηκε από τη δεκαετία του '90 ένα πρωτοποριακό μοντέλο εφαρμογής της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης με προσεγγίσεις στη διδασκαλία και τη μάθηση που είναι βιωματικές, επικοινωνιακές, ενεργητικές, αλληλεπιδραστικές, δημοκρατικές, προσανατολισμένες στην ανάλυση και διασαφήνιση αξιών καθώς και στις αξίες της αειφορίας (κοινωνική και οικολογική αλληλεγγύη και δικαιοσύνη, ανεκτικότητα, δημοκρατία κλπ). Επίσης προωθεί τη διεπιστημονική, συστημική και διαθεματική προσέγγιση της γνώσης, ώστε να συγκροτείται η περιβαλλοντική, η κοινωνικο-πολιτισμική και η οικονομική διάσταση της κοινωνίας και της εκπαίδευσης σε ένα ενιαίο πλαίσιο.

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση/Εκπαίδευση για την Αειφορία, στοχεύει στην αλλαγή της καθημερινής πρακτικής και στάσης ζωής, μαθητών και εκπαιδευτικών. Είναι κατ'εξοχήν εκπαίδευση για τη δημοκρατία, αφού όλα τα περιβαλλοντικά ζητήματα με προεξάρχον αυτό της κλιματικής αλλαγής, έχουν κοινωνικοπολιτικά αίτια και άρα η λύση τους προϋποθέτει μια μετασχηματιστική προσέγγιση της εκπαίδευσης με στόχο την διαμόρφωση κριτικά σκεπτόμενων ενεργών πολιτών και την ανάπτυξη της ικανότητας τους για ατομική και συλλογική δράση. Με αυτή την έννοια στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα το περιβαλλοντικό ζήτημα προσεγγίζεται όχι ως άλλο ένα γνωστικό αντικείμενο, αλλά ως διαδικασία μετασχηματιστικής εκπαίδευσης μέσα από προγράμματα και δραστηριότητες.

Συγκεκριμένα:

- Προσεγγίζεται διαθεματικά μέσα από γνωστικά αντικείμενα όλων των βαθμίδων.
- Τα προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης εκπονούνται στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση εντός κι εκτός ωρολογίου προγράμματος, με εθελοντικό χαρακτήρα για εκπαιδευτικούς και μαθητές.

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση/Εκπαίδευση για την Αειφορία (Π.Ε.) στηρίζεται σε δύο βασικούς θεσμούς. Α)Στους Υπεύθυνους Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Σχολικών δραστηριοτήτων σε όλες τις Δ/σεις Α/θμιας και Β/θμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι υποστηρίζουν τα σχολικά προγράμματα και β) στο δίκτυο των 53 (και τεσσάρων υπό ίδρυση) Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, τα οποία αποτελούν μοναδικό θεσμό δημόσιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης/Εκπαίδευσης για την Αειφορία Πανευρωπαϊκά.

Τα ΚΠΕ παρέχουν εκπαιδευτικά προγράμματα σε μαθητές όλων των βαθμίδων της τυπικής εκπαίδευσης και ταυτόχρονα αποτελούν το μοναδικό θεσμικό φορέα, ο οποίος παρέχει συστηματική επιμόρφωση σε ζητήματα αειφορίας και ολικής προσέγγισης του σχολείου στους υπηρετούντες εκπαιδευτικούς.

Η κλιματική αλλαγή αποτελεί σημαντικό άξονα σε όλα τα εκπαιδευτικά προγράμματα των ΚΠΕ. Ως καλή πρακτική αναφέρουμε το Εθνικό – Θεματικό δίκτυο με θέμα «Κλιματικές αλλαγές – Ακραία καιρικά φαινόμενα» από το ΚΠΕ Στυλίδας – Υπάτης. Το Δίκτυο ιδρύθηκε το 2008 και συμμετέχουν σε αυτό ΚΠΕ, σχολικές μονάδες και ειδικοί επιστήμονες (περισσότερες πληροφορίες και εκπαιδευτικό υλικό: climatikesallages.blogspot.com)

Σκοπός του δικτύου είναι να κατανοήσουν οι μαθητές έννοιες όπως τι είναι καιρός, τι είναι κλίμα, τι είναι η κλιματική αλλαγή, ποια είναι τα ακραία καιρικά φαινόμενα και πως επιδρούν αυτά στις ανθρώπινες δραστηριότητες. Να αντιληφθούν τις κλιματικές αλλαγές που συνέβησαν στο παρελθόν από φυσικά αίτια (παγετώδεις – μεσοπαγετώδεις περίοδοι) αλλά και την κλιματική αλλαγή που παρατηρείται σήμερα. Να διαπιστώσουν τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον όπως είναι η Ερημοποίηση, το λιώσιμο των παγετώνων, τις πλημμύρες που προκαλούνται, τη μείωση της βιοποικιλότητας, την περιβαλλοντική μετανάστευση κλπ.

Ο καθημερινός τρόπος ζωής και οι καταναλωτικές μας συνήθειες έχουν επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Θεματικές ενότητες του δικτύου:

- Οι κλιματικές αλλαγές του παρελθόντος.
- Τα χαρακτηριστικά της κλιματικής αλλαγής που παρατηρείται στις μέρες μας
- Ιστορικά στοιχεία που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή (μυθολογία, παραδόσεις, γνωμικά, λαϊκή τέχνη κ.λ.π)

- Απόκτηση κώδικα συμπεριφοράς για τη βελτίωση των κλιματικών και περιβαλλοντικών συνθηκών.
- Κατανόηση της προσωπικής ευθύνης στις αλλαγές του περιβάλλοντος.

Για την ολοκληρωμένη θεώρηση του ζητήματος το κάθε ΚΠΕ του δικτύου, ανέλαβε μια διαφορετική θεματική ενότητα:

ΚΠΕ ΣΤΥΛΙΔΑΣ: Κλιματικές αλλαγές στο παρελθόν, μέθοδοι ανίχνευσης κλιματικών αλλαγών.

ΚΠΕ ΜΕΛΙΤΗΣ: Κλιματική αλλαγή και ενέργεια.

ΚΠΕ ΑΝ. ΟΛΥΜΠΟΥ: Κλιματικές αλλαγές και δάσος

ΚΠΕ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ: Κλιματική αλλαγή και γεωργία

ΚΠΕ ΕΔΕΣΣΑΣ: Κλιματικές αλλαγές και νερό

ΚΠΕ ΒΑΜΟΥ: Κλιματική αλλαγή και λογοτεχνία.

ΚΠΕ ΝΕΑΣ ΚΙΟΥ: Αιτίες των κλιματικών αλλαγών και συνέπειες στους φυσικούς πόρους

ΚΠΕ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ: Κλιματικές αλλαγές και επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα

ΚΠΕ ΑΜΦΙΣΣΑΣ: Διατροφικές συνήθειες και κλιματικές αλλαγές.

ΚΠΕ ΑΝΩΓΕΙΩΝ: Κλιματική αλλαγή και ερημοποίηση

ΚΠΕ ΑΡΧΑΝΩΝ: Κλιματική αλλαγή και επιπτώσεις στο τουρισμό

ΚΠΕ ΘΕΡΜΟΥ: Ακραία καιρικά φαινόμενα

ΚΠΕ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ: Κλιματικές αλλαγές και επίδραση στο πολιτισμό.

Τα συνεργαζόμενα Κ.Π.Ε του δικτύου σχεδιάζουν και υλοποιούν πρόγραμμα, με θεματικές ενότητες του δικτύου, βοηθούν τα σχολεία της εμβέλειάς τους, πραγματοποιούν δράσεις διοργανώνουν σεμινάρια ή συναντήσεις του δικτύου.

Συμμετοχές στο δίκτυο:

Από το 2008 έως σήμερα εντάχθηκαν στο Δίκτυο 250 περίπου σχολεία με 7000 μαθητές και 550 εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων.

Κάθε χρόνο 500 - 600 μαθητές Α/θμιας και Β/θμιας εκπ/σης επισκέπτονται το ΚΠΕ Στυλίδας και παρακολουθούν το αντίστοιχο πρόγραμμα.

Τέλος, σας γνωρίζουμε ότι πέραν του ό,τι υλοποιείται μέχρι σήμερα στα σχολεία, θα εξεταστούν διεξοδικά όλες οι προτάσεις παρέμβασης στα Προγράμματα Σπουδών που σκοπό θα έχουν τη διεξοδική ενημέρωση, εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση των μαθητών στην κατεύθυνση της αντιμετώπισης του προβλήματος της κλιματικής αλλαγής.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ
Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΑΒΡΟΓΛΟΥ

Εσωτερική Διανομή

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γενική Δ/ση Σπουδών Π/θμιας και Δ/θμιας Εκπ/σης
- 3 Ι.Ε.Π.
4. Τ.Κ.Ε.